

PENOZE HUGO

Hugo Broers

PENOZE HUGO

Memoires van een legendarische
boef van de Wallen

Warmoesstraat 73. De familie Broers woonde op 1-hoog, boven het uithangbord van café Mexico Ranch. © Stadsarchief Amsterdam, foto eind 1955

Warmoesstraat

Ik ben op 11 april 1957 geboren in de Warmoesstraat, op nummer 73, tussen de kroegen en de vrouwen van het leven. Het huis staat er nog. Vanaf de straatkant kun je niet zien hoe groot het is. Het heeft een enorm achterhuis. Boven ons woonde Klaverstijn, die een paar huizen verderop café Leentje had, een gezellige ouderwetse kroeg. Onder ons woonde de topper Appie de Jong. Zijn café, Mexico Ranch, zat op de begane grond.

Wij waren met z'n vijven: mijn ouders, twee broers en ikzelf, de middelste. Twee oudere broers en een oudere zus waren het huis al uit. Ik was een gulzige baby, vertelde mijn moeder: 'Als jij aan mijn tepels zoog, leek het wel alsof er een nijptang aan hing. Wat deed dat pijn. Waanzinnig. Je zoog alles op.'

In de Warmoesstraat woonden meer gezinnen met veel kinderen, zoals de familie Teters. Een van die jongens werd later een goede bokser. Mijn vriendjes en ik waren de hele dag buiten, we speelden in leegstaande huizen en loerden naar de hoeren op het Oudekerksplein. Nannie was een van de eerste hoeren die ik leerde kennen. Ze was een buurvrouw, een kerel die vrouw was geworden. Een hele leuke, grote vrouw. Ze woonde boven café Leentje, waarvan ik later de tweede etage boven mijn moeder heb overgenomen. Wie gaat er nu met een kerel neuken? Maar ze was zo lief. Veel kerels die dronken uit nachtclub Ponderosa op de Zeedijk kwamen, gingen naar haar toe en zeiden na affloop: 'Oei, nog nooit van mijn leven ben ik zo lekker gepijpt!'

's Zomers speelde het leven zich af op straat. Ik zie nog tante Gre voor de deur van haar hotel, of tante Trees, die een café had op de hoek van de Koningsstraat. Tante Riek was de

schreeuwlelijk van de Nieuwmarkt en zat altijd voor haar café De tramhalte. Als de vrouwen niet op de stoep zaten, hingen ze uit het raam. Via spionnetjes – spiegeltjes op een steel aan het raamkozijn – hielden ze alles in de gaten. Je ziet die dingen niet meer. Toen ik ouder werd, bleek het spionnetje van mijn moeder erg handig om te zien of er een smeris aan kwam.

Die moeders, tantes en oma's waren meestal aan het poetsen en wassen. Wasmachines en stofzuigers waren voor de rijken, bij ons alles ging op de hand. Kleden werden uit het raam geklopt en dweilen en doeken werden boven straat uitgeknepen. Je moest de hele tijd omhoogkijken als je buiten liep. De wasserij in de buurt was duur en schoon werd het er niet, vond mijn moeder. Als kind werd ik gewassen in een grote teil, maar niet elke dag. Pas toen ik zes was, kregen we een douche. Centrale verwarming hadden we niet. 's Winters brandden er thuis oliekachels die weinig warmte gaven. Ik weet ook nog dat we een telefoon kregen, dat was bijzonder. Nu lopen de mensen de hele dag tegen hun telefoon te ouwehoeren. Als vroeger iemand op straat tegen zichzelf liep te lullen, had je met een gek te maken.

Ik kon precies horen uit welke buurt iemand kwam. Jordanezen klonken anders dan Amsterdammers van de Wallen, uit de Kinkerbuurt of van de Zeedijk, qua drugs de grootste achterbuurt van Amsterdam. Meestal kwam ik mijn wijk niet uit. Waarom zou ik? Alleen voor ons Ajax op de Middenweg maakten we een uitzondering; we klommen daar over het hek om de wedstrijden te kunnen zien. Noord was een andere planeet waar ik al helemaal niet kwam. Hooguit namen mijn vriendjes en ik af en toe de pont om naar de boten op het IJ te kijken. We liepen naar het Tolhuis en de sluizen, nog geen twintig meter verderop, en namen later op de dag de pont terug naar het Centraal Station.

De rommel bij ons op straat werd elke dag bij elkaar geveegd door straatvegers met lange bezems. Veel mensen pleur-

den hun rotzooi in de gracht. Volgens mijn moeder waren dat armoedzaaiers en asocialen. Ook als het vroom gooide iedereen zijn rommel op het ijs: vuilnis, kapotjes, hele bedden en gore matrassen met pisvlekken. Buurtbewoners bezemden de stukken tussen de bruggen schoon, zodat wij, kinderen, rondjes konden schaatsen. Onder de bruggen was het ijs dun, maar als je hard genoeg schaatste kon je net onder de brug door glijden zonder door het ijs te zakken. Pechvogels werden er met een ladder uitgevist.

Vroeger vroom het vaker. In mijn herinnering hadden we ieder jaar een witte kerst. Als er sneeuw lag, maakten we enorm lange glijbanen op de Nieuwmarkt en in de speeltuinen. Sneeuw platstampen en maar heen en weer glijden tot zo'n baan zo glad was als een spiegel. De kunst was om van begin tot eind te glijden. Buren schudden er altijd gloeiende as overheen uit hun kolenkachels zodat de oudjes hun nek niet zouden breken. 's Winters droeg ik klompen met oude kranten erin op het Waterlooplein. Als het warmer werd, droeg ik plastic sandalen met dunne zooltjes. Trapte je in glas of in een spijker, dan zat die meteen in je voet. Toch liepen de meeste kinderen erop, want ze kostten niets.

's Zomers visten we kapotjes uit de gracht met een stok of een hengel van bamboe. We pakten die dingen voorzichtig beet, want we wisten heel goed wat er in die condooms zat. Nadat we ze gevuld hadden met grachtenwater, knoopten we ze dicht en was het wachten op rondvaartboten. Vanaf een brug zwaaiden we onschuldig naar de inzittenden, die vrolijk terugzwaaiden, en daarna renden we naar de andere kant van de brug en gooiden zo'n met water en smeerlapperij gevuld condoom in die boten. Toeristen, dat waren Engelsen, Fransen en moffen, en iedereen wist in die tijd dat moffen fout waren vanwege de oorlog. Ik zal toen een jaar of zes, zeven zijn geweest. Tegen de tijd dat ik naar de grote school ging droeg ik een bril, een ziekenfondsbrilletje. Ik was al snel 'de skele'. Een paar oudere jongens

wisten dat ik erop los begon te rammen als ze 'skele' tegen me riepen. Ze daagden me expres uit zodat ze me een paar schoppen konden verkopen. Zo leerde ik knokken.

Elke buurt had zijn eigen bende, kinderen van een jaar of zes, zeven. Er zaten ook meiden bij. We knokten bijna nooit, hooguit als er werd gevoetbald of – wat later – om gejatte brommers. En in de weken tussen kerst en oud en nieuw, als we kerstbomen verzamelden om met oudjaar in de fik te steken op de Nieuwmarkt. We haalden ze op uit de Kinkerbuurt en bij de kakkers in Oud-Zuid. Het ging er bloedserieus aan toe, want we wilden de grootste fik van de stad. Op de Nieuwmarkt was toch plaats genoeg. Als er een auto op het plein stond van iemand waar we de pest aan hadden, ging die ook in de hens.

Vader

Ik schrik wakker, schreeuw en werp bliksemsnel de dekens van me af. Ratten. Mijn broers en ik staan tegelijkertijd naast ons bed. Op dat moment gaat de deur van de slaapkamer open. Ik zie de schaduw van mijn vader. Hij is wakker geworden van ons geschreeuw en komt op ons af. Ik zeg: 'Doe dat raampje dicht.' Hij trekt me aan mijn oor naar zich toe, zegt niets en begint me verrot te slaan. Mijn broers duiken weg.

Tussen de muur van ons huis en dat van de burens zat een snij-
ing van een centimeter of twintig, een kier tussen de panden.
Iedereen gooide er zijn troep in; de ideale plek voor ratten.
's Nachts kropen ze naar binnen door het keukenraampje of
door het raam van ons slaapkamertje. Ze sprongen altijd op
het bovenste stapelbedje, waar ik sliep. Ik haatte ze. Er ston-
den rattenvallen in de snijing. Als er een paar in zaten sloegen
mijn vader of mijn grote broer ze dood met een hamer.

Ik was vijf of zes jaar, het was het jaar dat ik voor het eerst
naar de lagere school ging. Mijn vader ramde erop los met
zijn blote vuisten of hij sloeg me met zo'n keiharde rubberen
tochtstrip die onder het raam zat om de wind tegen te houden.
Ik probeerde me te verweren, maar ik was te klein. Met geen
mogelijkheid kon ik het van hem winnen. Mijn moeder pro-
beerde hem tegen te houden en ging voor me staan.

'Hou op Harm!' krijste ze. 'Sla mijn kind niet!' Ze begon
in het Italiaans te schreeuwen. Pas dan hield hij op. Hij ant-
woordde ook niet. Hij was op zulke momenten volkomen on-
bereikbaar voor iedereen.

Mijn ouders kregen twee keer drie kinderen met twintig
jaar ertussen. Jarenlang is me door mijn vader ingepeperd dat

mijn broertjes en ik nakomertjes waren. Mijn moeder zei dat soort dingen nooit. Ik denk dat mijn twee oudere broers en mijn zus nog veel meer slaag hebben gekregen, omdat mijn vader jonger en sterker was. Ze zijn zo gauw het kon het huis uitgegaan, net als mijn drie jaar oudere broer. Alleen mijn kleine broertje had mazzel, want die werd niet geslagen of heel weinig. Kwam het door de oorlog dat mijn vader niet te genieten was? Was het omdat hij een halve zigeuner was? Van de drie overgebleven kinderen kreeg ik het meeste slaag. Waarom? Af en toe was ik een vervelende gozer, dus dan begreep ik het. Maar meestal sloeg mijn vader me zonder enige reden.

Mijn moeder zei dat mijn vader een moeilijk leven had gehad. Dat hij ook was geslagen als kind. Hij was met haar getrouwd om te ontsnappen aan de Duitsers. Zij was half-Italiaans en Mussolini was de grote vriend van Hitler. Of hij met haar getrouwd zou zijn zonder die oorlog? Ik denk dat hij zich een ander leven had voorgesteld. Op het Waterlooplein staan met antiek is ook niet alles. Hij wilde liever reizen en spullen inkopen. Of ramde hij erop los omdat we nakomertjes waren, kinderen die er helemaal niet hadden moeten zijn? Had hij te veel last van ons? Elke aanleiding was in ieder geval goed om ons te slaan. Als hij de pest in had omdat het regende, of omdat het mooi weer was. Als mijn moeder iets had gezegd of omdat ze niks had gezegd. Het maakte niet uit. Ik kon alleen maar hopen dat het snel voorbij ging. Dat hij moe werd of afgeleid door het een of ander. Maar er was niet zoveel afleiding in die tijd. We hadden een ouderwetse tv, een radio en een telefoon en mijn vader kon goed accordeon spelen. Af en toe werden we er moe van.

Als hij me met zo'n tochtstrip had geslagen, kon ik niet meedoen met de gymnastieklessen op school vanwege alle blauwe en rode striemen. Maar verder was hij zo uitgekookt dat hij bij het slaan rekening hield met de kleren die ik droeg. 's Zomers had ik een korte broek aan en een hemd met korte

mouwen. Reken maar dat er dan niets te zien was aan mijn armen en benen. Maar mijn rug zag er niet uit. Gelukkig wist de moeder van Romeo Kensmil, de latere topbokser van bokschool Albert Cuyp, raad. Dertien kinderen had deze lieve vrouw. Ze zag die striemen op mijn rug en gaf me een Surinaamse zalf waardoor ze sneller verdwenen. Niet helemaal. Ik zie de littekens nog altijd als ik in de spiegel kijk. Ze zijn dunner geworden; van die lijnen die je trekt met een nagel. Hoe zouden ze eruit hebben gezien als die lieve vrouw er niet was geweest? Ik ben haar nog steeds dankbaar en heb haar in 2020 een grote bos bloemen gebracht, samen met Romeo.

Als ik weer eens bont en blauw geslagen was, schaamde ik me voor mijn vader, op wie ik eigenlijk trots wilde zijn. Ik voelde pijn, maar na verloop van tijd raakte ik gewend aan de lichamelijke pijn. Die andere, mentale pijn ging niet weg. Toen niet, nu niet. Pijn slijt nooit. Op school hadden de leraren niets in de gaten of ze deden alsof. Misschien wilden ze geen gezeik of dachten ze dat het net goed was.

Ik begon te spijbelen. Vaker en vaker kwamen er brieven van school. Dat dat rotjoch van Broers voor de zoveelste keer niet in de klas had gezeten. Soms kreeg ik strafregels mee naar huis, die een ander stiekem voor mij maakte in ruil voor dropjes. Daar is mijn vader nooit achter gekomen.

Toen hij mij voor het eerst afranselde heb ik stiekem gehuild, zonder het hem te laten merken. Hoe vaker hij me sloeg, hoe minder ik voelde, tot ik helemaal niets meer voelde. Ze zeggen weleens dat je ellende vergeet, dat je alleen de leuke dingen onthoudt, maar ik ben niets vergeten. Ik weet precies wat ik voelde en hoe ik me toen voelde. Mijn vader heeft me veel geleerd en hij bleef mijn vader dus hield ik wel van hem, op een aparte manier, als we samen gingen vissen bijvoorbeeld. Maar toch, mijn leven lang word ik gekweld door die ene vraag: waarom sloeg hij mij zo? Losse handjes schijnen erfelijk te zijn, maar vrouwen, kinderen, gehandicapten, oude

mensen en dieren heb ik nooit geslagen. Daar heb ik eerbied voor. Van het in elkaar rammen van hufters heb ik, dat moet ik toegeven, een carrière gemaakt.

Okeeee
dan!